

specifické vlastnosti dokumentárních filmů

---

odlišnost z hlediska:

- subjektu
- účelu, hlediska, přístupu
- formy
- produkční metody a techniky
- druhu zprostředkované zkušenosti

etymologie pojmu „dokument“

---

document

lat. *docere* = *vyučovat*

Oxford English Dictionary (1800)

documentary = lekce / varování / výstraha

Bill Nichols – způsoby ztvárnění dokumentárního filmu (documentary modes)

- výkladový styl (expository mode)
- pozorovací styl (observational mode)
- interaktivní styl (interactive mode)
- reflexivní styl (reflexive mode)

+ Stella Bruzzi, *New Documentary: A Critical Introduction*

- performativní styl (performative mode)

výkladový styl

---

př. Flaherty, Grierson

- vševědoucí vyprávění přímo oslovující diváka
- přímý vztah mezi obrazy a komentářem
- interview podporuje klíčové argumenty filmu
- konvenční narativní struktura
- vypravěč, který může být i postavou filmu

pozorovací styl

---

př. Leacock, Pennebaker, Wiseman

- zprostředkování aktuality neintervenčním způsobem (z pozice mouchy na zdi místnosti)
- nenápadná práce kamery (prezentovat okno do světa)
- relativně dlouho trvající záběry (vzbudit dojem, že nic nebylo vystřiženo)
- zoom a ruční kamera (následovat akci)
- střih vzbuzující dojem „přímého přenosu“
- výpověď je jakoby zaslechnuta, není prezentována přímo na kameru
- synchronní zvuk
- výhradně diegetická hudba

interaktivní styl

---

př. Rouch, de Antonio

- přiznaná přítomnost kamery a štábu
- filmař hovoří přímo se subjekty
- důraz na výpovědi – monology a dialogy
- představení mnoha hledisek, vzájemně si odporujících informací
- střih podle logických souvislostí
- bez definitivního argumentu

reflexivní styl

---

př. Vertov, Ruiz

- přiznání aktu mediace, jeho problematizace
- polemika nad problémy natáčení dokumentu
- zviditelnění procesu reprezentace
- zviditelnění procesu „udělanosti“ dokumentu

performativní styl

- filmař je hvězdou vlastního filmu

stylová rigidita x stylová hybridita

„docudrama“

- dramatisace vědeckého výzkumu
- stimuluje zájem o téma skrz vzbuzování empatie s postavami, s příběhem
- aplikuje dokumentární styl na fiktivní obsah